

Апсны Ахыт-Уапстэйлөи:

Агәлашәара амшқәә

1992 шықаса, август 14 рзы апсуа жәлар ақазареи ақамзаареи инеини интагылт. Ихәқәләз аға иганахъала апсуаа ахаан чеен ишазшымызығы, уи аены аибашьра иалагоит хәа азәгы дықамызт. Аха апсуаа рыңқынцәа ихъатуаз ракәмыйт. Аға үзаңханылын уаапсыралеи имч акыр ишиенәзгы, ҳәккәниң-цаа гәымшәәқаа рхы-рыпсы иаменгиз, гәшәарәк хәа қамтазакәа, нағышашәалатәкәа аға иәғалыт. 413 мши-тиң ицоз аибашьра ақны итахеит зықыбыла ҳтеңдәа хазынақәа. Итахеит апсуа жәлар ачыраара аныртахха иаръажәфанды ирывагылаз хатәгаңхарала Апсныка еибашьра иааз ҳашыңцаа.

Иаха итит 32 шықаса Апсны Акынчылтәйлата еибашьра (1992-1993шш.) иалагеижкитеи. Убрин ина-маданы Ақәа Ахъз-Аңша апарк ақны, ашәтқәа шәтәрдәр, итахаз ргәладыршәарп уахь инеит: Апсны Ахада Аслан Бжъания, Ахада ихатып-аф Бадра Гәйнба, Ахъынтыяра Ахада Иусбартса анапхтара, адепутатцәа, Апсны ико Урыстэйла ацхаражәхәа Михаил Шургалин, Апсны ико Ахыт-Уапстэйла ацхаражәхәа Олег Бочиев, Апсны атәйлахъчара аусбартса аусзуфәа, аветеранцәа, аибашьрағ итахаз ра-нацәа, ауажәлларрате усзуфәа.

Апсны Акынчылтәйлата еи-башьрағ итахаз аибашьцаа ргә-лашәара амиш аены, Ешира ақыттан Апсны Рапхъятәи Ахада Владислав Арзынба ибәкәғи ашәтшытәрақәа шытән.

Август 8 азы 16 шықаса тит «хәымшәи аибашьра» хәа изыштыу Ахыт-Уапстэйлан аибашьра ианалагас аены инаркны.

2008 шықаса август 8 ауха тыңч, икакха ақаа иалаз Цхинвал ақа-лақа ақеша-мыкәшеи ақыртуа ар «Град» ала ахымца ажәртсеит, ғәта-кысгы ирымаз арестпублика ац-цыштәра ақаын. Ахәйләз, август 7, асаат 19:40 азы Михаил Саакашвили Кырттәйла ажәлар рахь ихы ирхеит. Уи ихәеит ақыртуа архәтакәа зегы адца шриктә Цхинваләи аргегон ақны аимак иахъатанаку атак хым-ца аадмыртыц азы.

Агрессор мчыла атынчрахь ииага-разы Урыстэйла ианаамтаз имфа-нагаз ашығақәа иалдыршент анафс ашықатәара аанкылара.

Апсны Ахада Аслан Бжъания Ахыт-Уапстэйлати ифыза Алан Гаглоев иахь адышишыларате шәкәи наишьтит Кырттәйла агрессия 16 шықаса ахыттара инадхәаланы.

Ақыртуа агрессия иахъаны ита-хеит зықыбык инареиханы ауапсы-ра, аха Ахыт-Уапстэйла ауапсы-ра рхаттара, Урыстэйла анапхтара иаарласданы еихыргаз ашығақәа инашкәтәара апдиркәеит хәа аз-гәеит иара.

«Арт ахтыкәа атоурых амфа

еитаркит. Ахыт-Уапстэйлеи Апсни рхыпшымра азханатеит Урыстэй-латәи Афедерация. Ҳара ахааназ аңшьара раҳтоит Ахыт-Уапстэй-ла ҳаишшаратә жәлар, эхаменгизара ҳәйнккарка аргәзәара иацхрааз», – иарбуол уақа.

С. Чанба ихъз зху Апснытәи ахъынтыяррате драмате театр ағапхъа асаат 21:00 рзы ажәа «08.08.08. Помним» хәа ишықәы-лаз аңшашықәа адыркит.

Уи рхы аладырхәйт атәйла Апзы-министр актәи ихатып-аф, атранспорти афымцамчи рмиинестр Ҷыансыхә Нанба, Апсны ико Урыстэйла ацхаражәхәа Михаил Шургалин, Апсны ико Ахыт-Уапстэйла ацхаражәхәа Олег Бочиев, Жәлар Рейзара-Апарламент адепутатцәа, атәйла анапхтара, атәйлахъчара Аминистрра аруаа, ауажәлларратеи аполитикатәи усзуфәа, ахтны-калақ ауапсыреи асасәеи.

Кырттәйла Ахыт-Уапстэйла аганахыла имфаңнагаз агрессия 16 шықаса ахыттара инамаданы Апсны Апзы-министр актәи ихатып-аф Ҷыансыхә Нанба Ахъынтыяра Ахада Аслан Бжъания ихъзала аиашшаратә Ахыт-Уапстэйла апсуа жәлар ркын-тәи адгылара шроуа азы ахамтә қате-тейт.

«Апсуа жәлар Ахыт-Уапстэйла ажәлар ари атрагедиағи итахаз ргәлашшарда рыцеиғыршоит. Апсны Ахыт-Уапстэйлеи рфы иарбоу аамта хъантазазы Урыстэйлатәи Афедерация иканатзас адгылареи ачықыраареи ах ҳаракны иршыоит», – иазгәеит Ҷ.Нанба.

«Ианаамтаз-Урыстэйлатәи Афе-

дерация ақынтии ачықыраара иаб-зоураны ақыртуа агрессорцәа Ахыт-Уапстэйла ажәлар ркә-хразы ригәтәккәа зынагзамхеит. Ҳызи-пшес рымазаит абылар кны хеспублика атынч уаапсыра зыхы-чаз, хеспублика ахы ақәнтийз-тәйз зегы», – ихәеит Апсны ико Ахыт-Уапстэйла ацхаражәхәа Олег Бочиев.

Апсны ико Урыстэйла ацхар-

16 шықаса уажәапхъа

Кәыдры аиғхаха атарцәра

■ 16 шықаса уажәапхъа, 2008 шықаса август 12 азы Апсны Арбъяр Мчкәа ақыртуа архәтәкәа ркынит Кәыдры аиғхаха аса-датеи ахәта ахы иакәнтийтәйт, Кырттәйла ахъынтыяррате ҳәаахь икылсит. Иара убры аены Апсны азакәнтеи миран шыақырылан Кәыдры аиғхахағы, ахъынтыяррате атерриториате акзаара анапағы иааган.

Жәаф шықаса раҳхъа уақа имфаңыуз ахтыкәа ртәи иа-зыркыбыи ишыдаагалоит Апсны пресс усқан ианааңхуауз адиррат-ракәа рыла.

«Иаха август 12, ашыыж аса-ат 5 рзы апсуа авиаця Қәабчара ахырғәертә аборбакәа аланажыит. Саатқәак аатуаны Ажара ақытакын-гы даеа аахак қатдан». Абры азы адирратара қайтсит атәйлахъчара аминистр актәи ихатып-аф, аштаб хада аиҳабы аинрал Анатоли Заи-цев. Ақыртуа архәтәкәа агәеантцара шрытазгы аиғхаха макъана иныр-мыкызыт.

«Хәгәи итоуп аға имфа ахтәреи итархареи хықәкыс иштыхны адес-сант риртәра», – ихәеит иара.

Мчыла атынчрахь риагараан Урыстэйлатәи ажъяқазағзәа Кырттәйла амчрате усбартқаа ирымырхит 700 цыра инареиханы еиуенпшым абылар, урт реиҳарак ахәаанырц итрыжықәаз роуп. Абры атәи ажурналистцәа иреиҳеит ажъяқазарата мчкәа ркомандақатса ишырааф Алеқсандр Новицки.

Кәыдрытәи аиғхаха ақыртуа архәтәкәа рытцаары ажъяларәа қәғирапла икоит. Абры атәи ихәеит амассате информаци ахархәагақәа ркны ахада иофициалтә хатарнак Кристиан Бжъания.

«Ишдыру еиңш, Апсны атәй-лахъчара Аминистрра иацы Кәыдры аиғхахағы ико ақыртуа архәтәкәе ауапсыреи абрин атып ғаңыржықырп, рабжырғеге-т, амғағыл рзаадырттит», – ихәе-ит иара.

Ашыыж асаат фба рзы Кәыдры аиғхаха атарцәра иацтән, Апсны архәтәкәа аиғхаха аса-датеи ахәтакы икылсит, ақыртуа архәтәкәа амацәз итарцалеит.

Апсны Арбъяр Мчкәа рапхъатәи рдесант Чхалта ақытән итәеит.

«Хәкәғыгүеит ирымпшархалаз Кәыдры аиғхаха ақынтыяра иа-зыркыцаары амчрақәа иа-зарнекәе ажыларқа аи-арласы ихыркәшахоит», – иззәе-итеттейт Бжъания.

Апсны адәни-кәтәи аусқәа рмиинестр Сергеи Шамба жәларбжъя-ратеи ауажәллар рахь аапхъара қайтсит Кырттәйла арбъяр мчкәа рымазаара азин рырымтәрц.

Апсны Ахада Сергеи Багапшы иғәанангарала, Кәыдрытәи аиғхаха ахакәнтийтәра хыркәшахар ауеит афаша ахәйләз, мамзарғы аха-шачены. Атәйлахъчара Аминистррағы имфаңгз абрифинг ақ-ны иара ихәеит аиғхаха аиҳарак ахы ишакәниттәу, иара убас «иахын-и коу автономтә Апсны аиҳа-быра» ртәп ылхны иахътәз Аж-ара ақытагы.

Ақәа, Ахада Сергеи Багапшы ихантағорала имфаңысит Ашәартадара Ахеилак аилатәра. Уи зегы ҭабуп ҳәа реиҳеит даара иуда-шу аамтазы рхәоу еиқәиршәа-ны русуразы. Ахада иажәәқәа рыла, Кәыдры атарцәра иацтахоит уақа Апсны аиуридиқция шыақыры-лаханаңз.

Рапхъаза иргыланы атагыла-заашыа тышәнтийтәлатәул, Апсны ахъынтыяррате мчра аубартқаа ру-суря еиңшыңырылтатәул. Қыда-ла ахшығызыштыра азутәул агума-нитартә аспект, – иззәеиттейт иара.

Ахыт-Уапстэйла атрагедиатә хықәкәа инармаданы Ашәартадара Ахеилак алахылацәа алаңајәкәеит Апсны ахыпшымра амш 15 шықаса ахыттара иазку аныхъате усмәфат-тәкәа алаңајәкәа иашын-и шалшо.

Август 12 азы Апсны Арбъяр Мчкәа Кырттәйла ахъынтыяррате хәа-шыкәа икылсит, Кәыдры аиғхаха аса-датеи ахәтәкәе ҭарцәул, – ажурна-листцәа адирра риитет Апсны атәй-лахъчара аминистр актәи ихатып-аф аинрал Анатоли Заицев.

Изейпшроузен ҳфымцамч амакхәтәкә?

Алашареи ауаан

■ Изәүзеи иахъя Ареспублика тә унитартә наплакы «Амшынеңкәфымцамч» аусзуңа, апхъазагақә рышвакәрыгыла-ра аганахъала аускәә зеңпшро-узен, азынразы фымцамч ахархәтәкә рөвізіләртә-рыйзасы-абарт азтаарапқәа ир-заатылент «Апсны-Информ» акорреспонденти «Амшынеңкәфымцамч» аихабы Төмөр Ҷынынбаев. Аинтервиу айны иштыыхыз азтаарапқәа, атылы ае-нергетик хада урт ириңа атаккәа ирзылымхай шыраңа ұсаң азуны ҳалхыашаңа ирываңағалоит уи аиңәжәкәара.

— Төмөр Иван-иңа, ҳалагап ит-радициатә азтаарапқәа ала: ҳтәи-лағы фымцамчла аикәршәара атагылазаша зеңпшроузен?

— Иахъязы ҳтәила еңкәршәо-уп ЕгрГЕС иахната афымца. Уақа азы аайреи афымца аус адуда-реи уртқа алдыршоит. Абри инаваргыланы, инагзоуп аусурақәа рымекең ду, ҳтәила ауаапсыра иааипмұркәзакәа фымцала ре-икәршәаразы. Амда арыцқара ҳаңуп: ацәхәдәкәа рұнны амашәир ақырза армачразы абаңақәа ҳаңе-фит, абригы афымцамч аичахара ал-наршоит.

Аусурақәа хъамтоуп, урт мәғап-агоит ашхакәа, анеира ахыңғель-түр атыпқәа рұнны. Уақа атехника знеи-ам, нағыла иахъыцқоит.

Ааигәа ҳамкәа рыла иҳаре-ит абульдозеркәа хәд. Уажәазы Афон Ҷыңи инаркны Гәымстә ази-ас ақынза 110 кВ ацәхәдәкәа ашам-мұкәша арыцқара ҳаңуп. Иаар-ласны абасеңш икоуп аусурақәа хылагаит 220 кВ ацәхәафы. Иа-нахъыцқалак, иаңырхаго анықә-агалак аштаке апрофилактика тә усуратә мәғапағоит: иҳапса-хуе-ит аизолиторкәа, афымцамфанд-гагақәа. Абарт зегы ҳуаапсыра иааипмұркәзакәа фымцала ре-икәршәараза иаңхрауаит. Шә-ра игәашәтәзар, иахъыз ашықас азы ааста машәирла арцәарақәа рыхпхъязара ақырза имаңхеит. Ари зыдхәалоу астанция маңқәа 110, 220 кВ рұнны апрофилактика тә усмәғаптатқәа роуп. Ахәтакахъала, Алахәзыхыз ақыттан астанция маң-иагыз-иабзас қаңтәйт, иқәхаргы-леит ҳамтәзәти ашықагыла Ҷың, атрансформаторкәа. Ари макъаназ Инвестпрограмма ахарында ҳаңе-аусурақәа рапхъятәни рыхтә ауп.

Цандрыпш-афымцаштыхга станциағы аусурақәа хъаркәше-ит, уақа ашықагылақәа зынзаск иажәхъян, атрансформаторкәа рымчхарақәа азхомыз. Аусу-рақәа ҳаңыркын атәлы Ахада идтала. Абарт аусурақәа пара-ла реиқәршәарап рых аладырхәт Гагра араион Ахадареи Ареспублика тә унитартә наплакы «Апс-нытәи аихамәе». Урт ыңыпхъаза 10 миллион мaaт аларалеит, аха ахарыз аихарзакәа зыжәхахыр икәу «Амшынеңкәфымцамч» ауп. Иқәршылоуп атрансформаторкәа, еибытоуп ацәхәақәа, ашықәр-лақәа. Апроект ахәпса иаңхәләйт 50 миллион мaaт ақара. Аха жәпа-кы астанция маңқәеи ацәхәақәеи ртагылазаша даара иудағоуп: зынзаск ихеит, иажәйт ашықәр-лақәа, урт ыңыпхъаза аганахъала шықәсыла амалқәа аурышту-мыйт. Иаандыланы афымцаси-мағы зегы ңсаңтәу – акабелькәа,

атрансформаторкәа, ашықақәа үхә.

— Ишпәкшо азын иқалаз амашәир аштаке адерривацията тоңнель атагылазаша?

— Убасқан иаңи аахақәа апхын айнан ЕгрГЕС амчқәа рыла, аха иахъынзәздыруала, 2026 шықасызы иаңәтәуп атоннель зегы аремонт, уи иаңи ауби ауп, аусура аанкыла-хойт, нағысы мчыбжықәа рыла азтаарап атып иуықәтәом, иаңх-хойт амзакәа.

Атакы злақатәкөу ала, атоннель иааипмұркәзакәа еснагы иагы-иабзоу қаңталатәуп, ари гыламта-дууп, жәметрак атбаара амоуп. Уи ада амашынатә зал аус аураны иқаңз, иңиңз ааагылоит.

— Изейпшроузен ҳаң-ты-қалак фымцала аикәршәара? Атихәтәзәтәи аамта-зы шыжынмәнла алашара лассы-лассы идириңәо иалагеит...

— Арцәара амзызкәа еиу-иپшым: арееиратә, мамзарг амашыртә тағылазашақәа ирх-көйт, урт абри асаат, амш азы иқа-лоит ҳәа дыршы аам. Ақалак ырласы ағиара иаңуп, идиргы-лоит ирацәнә ахыбра ғыңқәа, ус анакәха, ақәыгәрәарақәагы шытәуеит. Зын-зынла иахъырцәлар ауам, иаңхәап аобиект ғыңқәа рахъ алашара анагара, ақәыгәра-рақәа, иара убас апхъазагақәа рыхқырғылар, ацәхәақәа рып-сахра. Абас еипш икоуп аусурақәа анамфада ауаапсыра заа рғы реанаңдойт.

— Гагра араион ауаапсыра аку-рортә сезон аан алашара дырцәо-ит ҳәа уаңза иашшан...

— Иахъыз ашықәа азы Гагра атагылазаша еиңхәтәйт: иах-гылент иеңи астанция маңқәа, ас ақа, арс ақа тәгылазаша шышынхәтәләйт.

Абри инаваргыланы, азтагатта-станция иањатанакуа аусурақәа мәғапысует: уақа ацәхәа ар-зевр амазам, иҳапсахит ашықақәа, инаагоит ацәхәа ғыңқ. Апхын-антәемтәз аусура иалахарго-ит, ақәыгәрақәагы еиҳаңшоит, фымцала аикәршәаша асҳема-иаңзагы иҳармариот.

— Ишпамфапысует апхъазага-кақәа ыңыпхъылар?

— Ааигәа иҳаңит дәеа ҳәнзыкъ цыра. Акәа ауаапсыра 55% апхъазагақәа рыла еиқәршәоуп. Анағсан апхъазагақәа рыхқырғылар ҳалалоит Гагра, Гәдоута.

— Ишпамфапысует апхъазага-кақәа анықәршылак «Амшынеңкә-фымцамч» алашара аиңеит ауал-шәеңәа компүтерла афымцамч рымхразы. Уи ауа ишпәрдүркүлө?

— Ҳәарада еиу-иپшымкәа, иага ус ақәзарғы атагылазаша аең-сахеит. Апхъазагақәа ахықәр-ғылоуп, уақа ахәпса ашәара аға-зара ҳаракуп, афымцамғыз еиңа-хеит. Ҳәиңзара хадақәа ируакуп:

иы. Руслар иалагоит фымцеиқәр-шәаңа. Аиша ухәозара, специ-алисттәа қыңышқа даара имаңуп, абиңара аиңбайра иаңанакуа ае-нергетиктәа иахъя-иахъя на-скьюит.

— Ҳазыпшузен иаңи азынра-зы?

— Атагылазаша абас икоуп: иахъыз ашықәа азы апхъазагақәа ирбозураны ҳара ихалшит 200 миллион кВ саат реиңа. Ҳаз-ну ашықәа хәммәз рыхнүткәала 120 миллион кВ саат аекономия қаңтә-ит. Абри афыза азнеишәа еиқәр-хар, ҳазну ашықәа азы ғапхъа 200 миллион кВ саат аекономия қаңтә-ит.

— Изакәи 200 миллион кВ саат?

— Ари 25 мшы рыхнүткәала азынразы ҳтәила зегы ауаапсыра рыхы иадырхәо ауп. Ишәгәаласыр-шәарп стахуп, азыни ааңыни Уры-стәила аганахъала ихауз акоммер-циатә фымца ахәшәара шәкәшәз. Ауаапсыра лашарада иаңынхар-цыз, лассы-лассы иахъырцәларп азы ахынтықтарпа иашеит 1 кВ са-ат азы 4 маңатки 80 капелки. Иаандыланы ари иартәоит 1 миллиард-ки 160 миллион маат. Абри ақынты, инаңзәо аусмәғаттәкәа зегы зызу афымца ахархәара аитатәра, аекономия ақаттара ауп.

— Рыхы иадырхәо афымцамч ахәшәара шәкәу иахъяз?

— 50% ҳаңхәшәеит, аха иеш-лишыкауа аиңп, аригы рацәам. Иазгәастарп стахуп, ахәшәара аган-ахъала Ақәеи, Гагреи, Гали атагы-лазаша иахъя итшәшәнәлоуп.

— Ҳазыпшызауама атариғкәа ыңыпхъылар?

— Ашықәа нтәаңзәа 1 кВ саат азы ишьақәршылоуп 1 маңатки 40 капел – ари фазак змуо рзы, 1 ма-таки 80 капел – хфазак змуо рзы. Акоммерциатә еилазаарақәа ир-шоит кВ саат азы 2 маңатки 60 капел.

— Ишпамфапысует апхъазага-кақәа ыңыпхъылар?

— Ишпамфапысует апхъазага-кақәа анықәршылак «Амшынеңкә-фымцамч» алашара аиңеит ауал-шәеңәа компүтерла афымцамч рымхразы. Уи ауа ишпәрдүркүлө?

— Ихамыз ашықәа азы ғыңқа-да ҳәнзыкъ цыра. Акәа ауаапсыра 55% апхъазагақәа рыхқырғылар ҳалалоит Гагра, Гәдоута.

— Ишпамфапысует апхъазага-кақәа анықәршылак «Амшынеңкә-фымцамч» алашара аиңеит ауал-шәеңәа компүтерла афымцамч рымхразы. Уи ауа ишпәрдүркүлө?

— Ашықәа ашықәа азы ғыңқа-да ҳәнзыкъ цыра. Акәа ауаапсыра 55% апхъазагақәа рыхқырғылар ҳалалоит Гагра, Гәдоута.

— Ишпамфапысует апхъазага-кақәа анықәршылак «Амшынеңкә-фымцамч» алашара аиңеит ауал-шәеңәа компүтерла афымцамч рымхразы. Уи ауа ишпәрдүркүлө?

— Ашықәа ашықәа азы ғыңқа-да ҳәнзыкъ цыра. Акәа ауаапсыра 55% апхъазагақәа рыхқырғылар ҳалалоит Гагра, Гәдоута.

— Ишпамфапысует апхъазага-кақәа анықәршылак «Амшынеңкә-фымцамч» алашара аиңеит ауал-шәеңәа компүтерла афымцамч рымхразы. Уи ауа ишпәрдүркүлө?

— Ашықәа ашықәа азы ғыңқа-да ҳәнзыкъ цыра. Акәа ауаапсыра 55% апхъазагақәа рыхқырғылар ҳалалоит Гагра, Гәдоута.

— Ишпамфапысует апхъазага-кақәа анықәршылак «Амшынеңкә-фымцамч» алашара аиңеит ауал-шәеңәа компүтерла афымцамч рымхразы. Уи ауа ишпәрдүркүлө?

— Ашықәа ашықәа азы ғыңқа-да ҳәнзыкъ цыра. Акәа ауаапсыра 55% апхъазагақәа рыхқырғылар ҳалалоит Гагра, Гәдоута.

— Ишпамфапысует апхъазага-кақәа анықәршылак «Амшынеңкә-фымцамч» алашара аиңеит ауал-шәеңәа компүтерла афымцамч рымхразы. Уи ауа ишпәрдүркүлө?

— Ашықәа ашықәа азы ғыңқа-да ҳәнзыкъ цыра. Акәа ауаапсыра 55% апхъазагақәа рыхқырғылар ҳалалоит Гагра, Гәдоута.

— Ишпамфапысует апхъазага-кақәа анықәршылак «Амшынеңкә-фымцамч» алашара аиңеит ауал-шәеңәа компүтерла афымцамч рымхразы. Уи ауа ишпәрдүркүлө?

— Ашықәа ашықәа азы ғыңқа-да ҳәнзыкъ цыра. Акәа ауаапсыра 55% апхъазагақәа рыхқырғылар ҳалалоит Гагра, Гәдоута.

— Ишпамфапысует апхъазага-кақәа анықәршылак «Амшынеңкә-фымцамч» алашара аиңеит ауал-шәеңәа компүтерла афымцамч рымхразы. Уи ауа ишпәрдүркүлө?

— Ашықәа ашықәа азы ғыңқа-да ҳәнзыкъ цыра. Акәа ауаапсыра 55% апхъазагақәа рыхқырғылар ҳалалоит Гагра, Гәдоута.

— Ишпамфапысует апхъазага-кақәа анықәршылак «Амшынеңкә-фымцамч» алашара аиңеит ауал-шәеңәа компүтерла афымцамч рымхразы. Уи ауа ишпәрдүркүлө?

— Ашықәа ашықәа азы ғыңқа-да ҳәнзыкъ цыра. Акәа ауаапсыра 55% апхъазагақәа рыхқырғылар ҳалалоит Гагра, Гәдоута.

— Ишпамфапысует апхъазага-кақәа анықәршылак «Амшынеңкә-фымцамч» алашара аиңеит ауал-шәеңәа компүтерла афымцамч рымхразы. Уи ауа ишпәрдүркүлө?

— Ашықәа ашықәа азы ғыңқа-да ҳәнзыкъ цыра. Акәа ауаапсыра 55% апхъазагақәа рыхқырғылар ҳалалоит Гагра, Гәдоута.

— Ишпамфапысует апхъазага-кақәа анықәршылак «Амшынеңкә-фымцамч» алашара аиңеит ауал-шәеңәа

Гәытәи арцағы – Нижни Новгород

Азанаатдырра айтыралы

■ Нанхәмза 4 инаркны 11-нэдэлдээ Нижни Новгород афы ахә-анырцэ инхө Урыстэйлэтийн ацынчыгаа иреиуо аурис бызшэе алитетуратеиры рүрцағаа рзы азанааттэ дырра айтыралы акурсқаа мөнбайсит.

Үаңа еизент 10 тәйилак рәкынтаи аурис бызшэа арцағаа. Апсны ахьзала уи лхы алалырхэйт очамчыра араион Гәытәи ажъярате школ аурис бызшэе алитетуратеиры рүрцағы Ирма Коғониа. Ари аусмөнгөтэл лалахэра алышахеит Урыстэйла аусацуразы Апсны икоу Ахатарнаакра абзоура.

Акурсқаа рүпрограмма изләхьаганатоит Нижни Новгород иалкаа атараиуртакаа хда рөбы: Минин ихъз зху Новосибирсктэй

ахәынтаррате арцағорате университ, Лобачевски ихъз зху Нижегородтэй ахәынтаррате университ, Добролиубов ихъз зху Алингистикатэ университ рөбы акурсқаа рымғапгара. Иара убас, апрограмма иалагалоуп еиуеншым ақазара-класскәеи аекскурсиақеи.

Арцағаа рзанааттэ дырра аштыхразы акурсқаа реиेңкаара рхахы иргеит Урыстэйла аусацура Ахатарнаакреи Нижегородтэй област анахгареи.

Сахфы иңсыйбаа анышэ иалтоит. Лара дырғагылоит аполитикатэ хәммэркаа амци. Аиашара да-зыкәпоит. Креон иакэзар, иапшын-газ азакәнцаа дыткәэнд дымоуп.

«Антигона» режиссюорс дамоуп Виктория Печерникова, еиталгите Етери Коғониа-пха, акостиумкәа рсаҳытыхфы Улианы Ериомина, акостиум – Ева Топкариан, Елена Кара, адекорация – Гары Дочиа, ажъы – Абзаг Марыхәба, алашара – Михаил Маньгалазе, Сайд Җачлиа, асинхронтэ еитага адиктөр Анна Лагелаа, апсна хәынтаррате афар ртеатр анахгарысы дамоуп Аахыт-Уапстэйла зеапсазтэйз артист Аслан Енык, апсна хәынтар-

рате афар ртеатр асаҳыркырате напхагы, Апсны Желар рартистка Софа Агамаа.

«Антигона» аролькәа нарыгзон: Антигона – Есма Шуген, Креон – Апсны зеапсазтэйз артист Аслан Анкәаб, ахор – Мдар Сақания, Имена – Диана Абыхә-пха, Гемон – Леон Барчан, анззен – Альдана Адлеи-пха, астражник Будусс – Ахра Кәарчиа, астражник Жона – Вадим Абыхәба, астражник Диуран – Хаъзарт Җапуа, Евридика – Аахыт – Уапстэйла зеапсазтэйз артистка Фрида Леи-пха, Клото – Елла Туова, ачкын – Еснат Харазиа.

Апремиера «Антигона» ахәапш-цәа идирбан фымш, август 7-8 рзы

«Антигона»

Апремиера өңец

Стелла Сақания

Август 7 рзы С. Чанба ихъз зху Апсна драмате театр афы имфапысит аспектакль «Антигона» апремиера азыргара. Ари апиеса авторс дамоуп адраматург Жан Ануи. Антигона илызкыз антикатәи апиеса пасатәи атакы өңцла дазнеит. Антигона ланшы-ах Креон изакәнләкәа еилаганы лашы – ап-

АПСНЫМЕДИА

gazeta-apsny.info
apsnygazeta@mail.ru

ател: +7 (840) 226-15-75 / 226-59-73
атызтый: Апсны, Акәа ақ, Ажәнба имфа, 9

Аредактор хада
Ахра АНКӘАБ

Агазет адцала ифым астатиа ахә аредакция иазшәаом. Агазет ахә-20 маат.

Псоуи Акәеи рыбжъара

Амфаду арлашара

Атыхәтәнтийн аамтазы Псоуи Акәеи еимаздо амфаду иахъатанкуа үзара-үзара арлашагақәа аусырымуа убаратэи икоуп. Уи зыхъказ, насыбы икоу аудафрақәа рапыркәәаразы имфапгахо атэи Апсныпресс акорреспондент изеите-иҳәйт этикхыкәа хәақәтоу Аила-заара «Апсны Лайт» адиректор хада Мзауч Плиа.

Уи иахъакәа рыла, иарбоу автомашинама арлашагақәа аусырымуа зыхъкъо апсабарата цыртракаа ирыйдхэланы ишъакәгылаз атагылазашаа роуп.

«Тыңқәак рөбы икоал аипкыа-ракәа ирыйхъаны аиқәйршәагақәа русура аанкылент. Атыхәтәнтийн икоал атагылазашаа – Гагра арана аиахъатанакуа икоал абылракаа роуп изыхъказ. Ускан афымцаа хәақәтоу Аила-заара «Апсны Лайт» адиректор хада Мзауч Плиа.

Иара убастаа, напхгара зито аилаазара иааипмұркызакаа ахы-лагшра этиху ареспубликате мәддә зымехак тбаа ахәта, ахәтакхала Псоуи Акәеи еимаздо амфаду амат ауеит.

«Амагә зшыу Цгәаба»

Апсшәахь еитаргент

■ Ишдыру еиңш, Апсны ахәынтаррате бызшәате политиказы ахәынтаррате усбарты ахәынчыкәа рзы аурысшәа ақ-нтыте апсшәахь еитанагахъеит хыпхыззара рацәала амультфильмкәа.

Урт рхыпхыззара инацелент ахәынчыкәа бзия еиңирбө амультфильм «Кот в сапогах», апсшәахь аитага «Амагә зшыу Цгәаба».

Уи ааигәа, Р. Гәымба ихъз зху Апснытынтийн ахәынтаррате филармони-аф изырган.

Амультфильм афыны иаарпүшуп апстазаара аганкәа: аиғызызара, ачархәара, ауафра ухәа убас ахәшьшәа. Ахәапшүзәа гәаххәара дула ирыйдиркылент ари апремиера азыргара, ахәынчыкәа реиңш урт ртааңағы. Ахәынчыкәа интереслаа иахәаңшузан. Цгәаба иаанарпүшуз ахәфсахъаа ахәынчыкәа арчон. Амультфильм ахат ахәынчыкәа ирызкүп, аха убысшак аиумор атакын, аемоциакәа рыла еитагауп адуңағы аршанхартә еиңш.

Амультфильм амонтаж җатдан «Апсны фильм» акиностудиаға ахәынтаррате абызшәате политиказы ахәынтаррате усбарты апшыгарала.

Ахәынтаррате усбарты аиҳабы

шәаны имфапысует ҳәа адырра қайтент.

«Амфаду арлашагақәа реташақырыгылара иадхәалу аусурақәа рхыркәшаразы иарбоу ахәаракәа инткаацәкынан ишъакәйршылаз. Лассы-лассы еи-үеипшым амфа-машәырт хтыкәа қалоит, урт ирыйхъаны абжыаңы афымцаа хәақәтоу зуу ашыбакаа ааха роует, икахаует, дара ацәа хәақәагылаз атагылазашаа роуп.

«Аха, ишдыру еиңш, аипкыаракәа рыреиера аамта атаххойт. Уи атыпкәа рөбы икоу атагылазашаа зеипшроу иадхәалахойт», - иазгәеит Мзауч Плиа.

Иара убастаа, напхгара зито аилаазара иааипмұркызакаа ахы-лагшра этиху ареспубликате мәддә зымехак тбаа ахәта, ахәтакхала Псоуи Акәеи еимаздо амфаду амат ауеит.

Гәында Кәытдниа-пхя излалхәаз ала, амультфильм «Амагә зшыу Цгәаба» ҳамта дууп зхатэи бызшәала амультфильмкәа рыхәапшра бзия избо ахәынчыкәа рзы. Иазгәелтент, ас еиңш икоу амультфильмкәа ахәынчыкәа рзы ишетаргахъо, аха Цгәаба айышшәала идмырзәажәацыт. Ари амультфильм аитагара даара ацьабаа ду рбент Виачеслав Аблотиа инапхгарала, иара апхъя днаргыланы аитагара зиңбыл азакыз ағып, зегы. Раңхъяа ргәи итоуп аинтерес зтую афильмкәеи амультфильмкәеи реитагара.

Амультфильм арежиссюор – Апсны жәлар рартист Виачеслав Аблотиа иахәакәа рыла, амультфильм «Амагә зшыу Цгәаба» алышрхит, избанзар ахәынчыкәа рзы аинтерес амоуп, ишшыртцаауп. Уи адагы, иаагозар, италиятәи афильмкәа апсшәахь аитагара ианаалоит. Убри азы иа-лырху афильмкәеи амультфильмкәеи азәлымхара артоит апсшәахь аитагара атексткәа иахынзарнаало. Уажәи аус адулара иаеуп американатәи фильм «Как украть миллион». Сен-тиабр мзазы уи азыргара мөнбайсраны икоуп. Еиңирдүруа американатәи актиорцаа иаарласы апсышшәала ицәажеит.

Иазгәататеуп, амультфильм өңец аитагара аус шадырулоз 15-өң. Хадара зуа аролькәа ажъы рхартон Роман Сабуа, Милана Ломиа, Леон Барчан.